

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE

DLA GMINY ŚWINICE WARCKIE
NA LATA 2016 – 2020**

Świnice Warckie, grudzień 2015r.

Spis treści:

I.	Wstęp.....	str.3
II.	Podstawy prawne programu.....	str.4
III.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Świnice Warckie.....	str.4
IV.	Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie.....	str.7
V.	Adresaci programu.....	str.8
VI.	Cel główny programu.....	str.9
VII.	Cele szczegółowe.....	str.9
VIII.	Podstawowe zadania.....	str.9
IX.	Realizacja programu.....	str.13
X.	Realizatorzy programu.....	str.13
XI.	Finansowanie.....	str.14
XII.	Sposób monitorowania, ewaluacja i sprawozdawczość.....	str.14
XIII.	Przewidywane efekty realizacji programu.....	str.14

I. Wstęp

Problem przemocy w rodzinie nie jest zjawiskiem nowym, ale z uwagi na dużą drażliwość społeczną jest stosunkowo mało rozpowszechniany. Dotyczy intymnej i osobistej sfery jednostki, co wpływa na niechęć ofiar do rozmowy na temat problemu zjawiska przemocy. Stanowi również swoiste, społeczne tabu, zaś jego specyfika powoduje, że jest ono wyjątkowo trudne do zdiagnozowania. Brak rzetelnego rozpoznania problemu negatywnie wpływa na efektywność działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz rozwiązywanie jej skutków.

Najczęściej przemoc w rodzinie definiuje się jako wszelkie zachowania brutalne, naruszające wolność osobistą jednostki, nieliczenie się z jej dobrem. Według ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie należy przez to rozumieć „jednokrotowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawo lub dobro osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny, osoba najbliższa, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks Karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym a także wywołującej cierpienie, krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

W celu efektywnego i zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i społecznym opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie , oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Świnice Warckie na lata 2016-2020, zwany dalej Programem.

Niniejszy Program jest spójny i zgodny z opracowanymi dokumentami:

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
2. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnice Warckie (aktualizacja) na lata 2009-2015.
3. Program jest skorelowany z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II. Podstawy prawne gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie są:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2013r., poz. 1563).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r., o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 163 ze zm.).

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Świnice Warckie.

Gmina Świnice Warckie jest gminą wiejską, swym zasięgiem obejmuje 30 miejscowości, które stanowią 22 sołectwa. Z danych Urzędu Gminy w Świnicach Warckich wynika, że na koniec 2014 r. w gminie zamieszkiwało 4003 mieszkańców, w tym 2010 kobiet i 1993 mężczyzn. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym od 18 do 65 lat mężczyźni, od 18 do 60 lat kobiety (dane ewidencji ludności Urzędu Gminy w Świnicach Warckich).

W latach 2012 – 2014 zanotowano przypadki pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. Najczęściej występujące formy przemocy na terenie Gminy Świnice Warckie to przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna. W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy w Gminie Świnice Warckie w tym przemocy w rodzinie wykorzystano materiały uzyskane w toku wykonywanej pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, Niebieska Karta, pracowników socjalnych, wywiady środowiskowe, obserwacje. Na terenie Gminy Świnice Warckie przemoc w rodzinie najczęściej występuje w rodzinach najuboższych z niskim wykształceniem i małą świadomością społeczną, jest powiązane z alkoholizmem i są to: awantury domowe, pobicia, poniżenia, wyzwiska, przemoc ekonomiczna w dużej mierze związana z wydawaniem pieniędzy na alkohol. Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Ofiarami są zwykle współmałżonkowie, dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne, które boją się a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić i rozgłaszać. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie i dlatego wolą aby przemoc ta trwała. Tylko bardzo

zdeteterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie, poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Poprzedni gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie uchwalony został Uchwałą Nr V/27/2011 Rady Gminy Świnice Warckie z dnia 30 marca 2011 roku w sprawie Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Powyższy program obejmował okres realizacji od 01.04.2011r. do 31.12.2015r. W ramach działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niniejszego programu koordynowaniem zajmował się Zespół Interdyscyplinarny powołany Zarządzeniem Nr 18/2011 Wójta Gminy Świnice Warckie z dnia 28 czerwca 2011r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego było podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Natomiast indywidualnymi przypadkami występowania przemocy zajmują się grupy robocze zwoływane na skutek zgłoszeń i podejmowanych interwencji, w celu wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.

Do zadań grup roboczych należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Zestawienie liczby założonych „Niebieskich Kart” w latach 2012 – 2014 przedstawia tabela Nr 1.

Tabela Nr 1. Liczba założonych Niebieskich Kart oraz powołanych grup roboczych w latach 2012 – 2014.

Rok	Liczba Niebieskich Kart		Liczba powołanych grup roboczych
	Ogółem	Rodziny z dziećmi	
2012	4	3	4
2013	1	0	1
2014	2	1	2

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Świnicach Warckich.

Zestawienie jednostek zakładających Niebieską Kartę w latach 2012-2014 przedstawia tabela Nr 2

Tabela Nr 2. Zestawienie jednostek zakładających Niebieskie Karty w latach 2012 – 2014.

Rok	Jednostka zakładająca Niebieską Kartę				
	Policja	Pomoc społeczna	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia
2012	4	0	0	0	0
2013	1	0	0	0	0
2014	2	0	0	0	0

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Świnicach Warckich.

Analiza powyżej przedstawionych danych obrazuje, że w przeciągu 2 ostatnich lat liczba założonych „Niebieskich Kart” spadła o połowę, natomiast w zakresie jednostek zakładających „Niebieską Kartę” w przeciągu ostatnich 3 lat jedyną jednostką była Policja.

Z uwagi na powyższe fakty nadal konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy.

IV. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie.

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Świnice Warckie.

Mocne strony	Słabe strony
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Świnice Warckie,	- brak specjalistów do pracy z rodziną,
- kampanie społeczne, m.in. krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne,	- zjawisko silnie zakorzenione w obyczajowości,
- zjawisko nagłaśniane przez media,	- niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy domowej,
- zabezpieczenie w budżecie Gminy niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania zjawisku przemocy	- małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- znajomość środowiska lokalnego,	
- dobra współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,	

Szanse	Zagrożenia
- stale kształcąca się kadra służb działających na rzecz rodzin dotkniętych problemem przemocy,	- bierna postawa rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,
- zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.	- brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy,
	- poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.

V. Adresaci programu.

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Świnice Warckie, a w szczególności:

- rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- świadków przemocy,
- osób stosujących przemoc,
- sprawców przemocy,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z ofiarami, świadkami i sprawcami przemocy.

VI. Cel główny programu

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy w tym zakresie.

VII. Cele szczegółowe

- a) systematyczne diagnozowanie zjawisk przemocy w rodzinie;
- b) zmniejszenie skali zjawisk przemocy w rodzinie;
- c) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;
- d) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- e) stała edukacja środowiska lokalnego poprzez ulotki broszury, strony internetowe itp.

VIII. Podstawowe zadania

Lp.	Tematy	Zadania	Wskaźnik realizacji zadania	Okres realizacji	Realizator
-----	--------	---------	-----------------------------	------------------	------------

Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

I	Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół będzie się składał z grupy specjalistów reprezentujących instytucję realizującą program (przedstawicieli jednostki organizacji pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, edukacji, ochrony		styczeń 2016	Wójt Gminy
---	---	---	--	--------------	------------

		zdrowia, sądu)			
II	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarne zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez	<ul style="list-style-type: none"> - uruchomienie całodobowego telefonu dla ofiar przemocy (nr telefonu podany do publicznej wiadomości), - określenie zasad wzajemnej współpracy służb i instytucji, - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku, - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie, - liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” - liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta” - liczba posiedzeń Grup Roboczych, - liczba opracowanych planów pomocy. 	2016-2020	Zespół Interdyscyplinarne

		<p>rodzinie ,</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie sytuacji rodzin , w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin w których dochodzi do przemocy, - prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. 			
III	Realizacja problemów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz pracy ze sprawcą przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - kierowanie ofiar przemocy na grupy wsparcia , - kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych i terapeutycznych służących zatrzymaniu przemocy (psycholog terapeuta), - współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki , - określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą , dotyczących indywidualnych środowisk. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba ofiar skierowanych na grupy wsparcia, - liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno-edukacyjnym, - liczba osób kończących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym. 	2016-2020	Zespół Interdyscyplinarny

IV	Podwyższenie umiejętności kadry podmiotów lokalnych	- systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych tj. pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej,	- liczba odbytych szkoleń, - liczba biorących udział w konferencjach, szkoleniach	2016-2020	Zespół Interdyscyplinarnej
----	--	--	--	-----------	----------------------------

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V	Przygotowywanie i udostępnienie broszur i ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie	- rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawisk przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności , - dostarczenie społeczeństwu informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie, - umieszczenie powyższych informacji na	- liczba rozpowszechnionych plakatów, broszur i ulotek, - liczba osób odwiedzających stronę internetową Urzędu Gminy GOPS	2016-2020	-Zespół Interdyscyplinary, -placówki oświatowe
---	---	--	--	-----------	--

		stronie internetowej Urzędu Gminy, GOPS			
VI	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją	- prowadzenie zajęć informacyjno- edukacyjnych, - wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjającym zachowaniom nie agresywnym	- liczba przeprowadzonych zajęć informacyjno- edukacyjnych, - liczba osób biorących udział w zajęciach informacyjno- edukacyjnych, - liczba zorganizowanych programów, akcji, imprez, - liczba osób biorących udział w zorganizowanych programach, akcjach, imprezach.	2016-2020	Zespół Interdyscyplinarny

IX. Realizacja programu

Program realizowany będzie w okresie od 01.01.2016r., do 31.12.2020r.

X. Realizatorzy programu

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Urząd gminy;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Policja;

- Szkoły;
- Służba zdrowia;
- Kurator sądowy;
- Organizacje pozarządowe.

XI. Finansowanie

1. Budżet Gminy środki własne Gminy w tym wpływy z opłat za korzystanie ze zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
2. Budżet Państwa,
3. Inne źródła.

Planowana wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu gminy na realizację Programu w 2016 roku wynosi ogółem 1.540,00 zł., środki te zostaną przeznaczone min. na szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

XII. Sposób monitorowania, ewaluacja i sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich będzie odpowiedzialny za monitorowanie Programu. Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie, form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Ewaluacja programu pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Świnice Warckie oraz zwiększenia dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

XIII. Przewidywane efekty realizacji programu

- zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy, spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie w tym spadek liczby rodzin w których podejmowano interwencje wielokrotnie,
- zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy,
- pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej – stała edukacja.

Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Świnice Warckie na lata 2016 – 2020 pozwoli na dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb.